

Petteri Orpon pyöreän pöydän keskustelu 26.4.2021

Aihe: Koronapandemian aiheuttaman sosiaalisen kriisin ratkaisut

1. Lapsilta, nuorilta ja lapsiperheiltä kerättävä tieto ja kokemukset ovat osa ratkaisua

Järjestöt ja tutkijat ovat koronavuoden aikana toteuttaneet ketterästi ja kiitettävästi erilaisia lapsille, nuorille, vanhemmille ja lapsiperheille suunnattuja kyselyjä ja selvityksiä. Digitaalisten palvelujen kautta on saatu arvokasta tietoa siitä, mitä lapsille ja nuorille kuuluu. Myös barometrit ovat antaneet meille merkittävää vertailutietoa.

Tämä kerätty selvitys- ja tutkimustieto on ollut äärimmäisen tärkeä suunnan näyttäjä lasten ja nuorten arjen kokemusten ymmärtämiseksi, ja nopeidenkin päätösten ohjaamiseksi. On toivottavaa, että lapsilta ja nuorilta selvitetään jatkossakin ajantasaisesti, mitä heille kuuluu.

Kerätty tieto on myös ohjannut kansallisen lapsistrategian laatimista.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162647/VN_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Kriisivalmiutta on kehitettävä lapset ja nuoret huomioiden

Koronapandemia on myös suunnannut meidän huomiotamme siihen, Suomessa on vielä pitää tehdä, jotta otamme huomioon lapset osana kriisivalmiutta. Pelastakaa Lapsissa jatkamme edelleen tätä kriisivalmiuden kehittämistyötä, jotta lapset ja nuoret tullaan Suomessa paremmin huomioimaan valmiussuunnitelmissa.

<https://www.pelastakaalapset.fi/kehittamis-ja-asiantuntijatyo/varautuminen-ja-valmiussuunnittelu/>

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/muutosjoustavuus-kriisivalmius-ja-huoltovarmuus-suomalaisessa-terveydenhuoltojarjestelmassa-recpheals->

3. Lapsille ja nuorille digitaalisesti tarjottavaan apuun ja sosiaalityöhön on panostettava

Mennyt vuosi on opettanut, että meidän on koronan jälkeenkin pyrittävä ketterästi tavoittamaan lapset ja nuoret tarjoamalla heille digitaalisia palveluja, ja varmistamalla, että kaikilla lapsilla on pääsy näihin palveluihin.

Pelastakaa Lapsissa on jo useamman vuoden ajan kehitetty digitaalisia työkaluja ja lähestymistapoja osaksi sosiaali- ja lastensuojelutyötä. Tämä kehittämistyö on osoittautunut koronan myötä äärimmäisen arvokkaaksi.

<https://www.pelastakaalapset.fi/digisosiaalityo/>

Koronaepidemian aikana lasten ja nuorten aktiivisuus erilaisilla verkkoalustoilla on lisääntynyt. Siihen liittyy myös riskejä, joita on tärkeä havaita. Tuoreesta EU-maita koskevasta selvityksestä sekä Pelastakaa Lasten tänään julkistetusta grooming-selvityksestä käy ilmi, että lasten ja nuorten riskit joutua seksuaalisen häirinnän ja seksuaalisiin tekoihin houkuttelun kohteiksi ja uhreiksi ovat korona-aikana lisääntyneet.

https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/04/23144001/grooming_lasten_silmin_2021-2.pdf

Myös Pelastakaa Lasten Nettivihjepalveluun on tullut huomattavasti enemmän ilmiantoja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta kuvamateriaalista. Tämä on alue, johon tulee ehkäisevästi panostaa ja varata resursseja.

<https://www.pelastakaalapset.fi/kehittamis-ja-asiantuntijatyo/lasten-suojelu-ja-nettivihje/nettivihje/>

4. Lapsiperheköyhyyttä ja eriarvoistumista on torjuttava johdonmukaisesti

Menneen koronavuoden aikana suoraa ruoka-apua on jaettu kaikkialla Suomessa, ja apua on tarjonnut laaja joukko eri järjestöissä ja seurakunnissa työskenteleviä vapaaehtoisia. Monissa perheissä on eletty ja eletään edelleen toimeentulon äärirajoilla.

Pelastakaa Lapset selvitti vuoden 2020 Lapsen ääni -kyselyssä, miten kevään poikkeusolot vaikuttivat lasten elämään ja kävi hyvin vahvasti ilmi, että lapset ja nuoret kantavat oman jaksamisensa lisäksi paljon huolta vanhempiensa jaksamisesta, läheistensä hyvinvoinnista, ja siitä, saako perhe apua arjesta selviämiseksi, ja tämä heijastuu myös heidän omaan kokonaishyvinvointiinsa kuormittuen.

https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2020/10/20094831/Lapsen-Aani-2020_raportti2_FI_FINAL1.pdf

Eräs lapsi tiivistä tarvitsemansa avun näin: ”Perhettäni voitaisiin avustaa mielenterveyspalvelulla, päihdepalvelulla, sosiaalihuollolla, terveydenhuollolla ja rahallisesti.” Toinen nuori vastasi, että ”Mielestäni nuorten henkistä hyvinvointia ei ole otettu huomioon tarpeeksi koronasta johtuvien poikkeusolojen aikana eikä normaalioloissakaan.” Tämä kiteyttää meidän mielestämme sen, mihin toimiin tulee panostaa.

Pelastakaa Lapset laati kuntavaalisuosituksen jo ennen kesää, ja fokus meillä lapsiperheköyhyyteen puuttumisessa kunnissa. Suositamme mm. varhaiskasvatukseen ja opetukseen, opetuksen tukeen ja ohjaukseen ja oppilashuoltoon panostamista ja harrastamisen yhdenvertaista takaamista. Näistä ei tiukassakaan taloudellisessa tilanteessa saisi tinkiä.

<https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2020/12/16102729/pelastakaa-lapset-kuntavaalit-esite-2021.pdf>

[https://pelastakaalapset.s3.eu-west-](https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/04/20122552/pl_kuntavaalit_esite_laaja_paino_swe_190121_aukeamat.pdf)

[1.amazonaws.com/main/2021/04/20122552/pl_kuntavaalit_esite_laaja_paino_swe_190121_aukeamat.pdf](https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/04/20122552/pl_kuntavaalit_esite_laaja_paino_swe_190121_aukeamat.pdf)

[https://pelastakaalapset.s3.eu-west-](https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/01/11145427/pelastakaa_lapset_kuntavaalit2021_nuoret.pdf)

[1.amazonaws.com/main/2021/01/11145427/pelastakaa_lapset_kuntavaalit2021_nuoret.pdf](https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/01/11145427/pelastakaa_lapset_kuntavaalit2021_nuoret.pdf)

Toisen asteen oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia lapsiin ja nuoriin on seurattava ja arvioitava jo varhaisessa vaiheessa, jotta uudistus etenee suotuisasti myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten osalta.

Lapsi- ja perhejärjestöt ovat laatineet puoliväliriihen kannanoton, jossa nostamme monia suosituksia siihen, miten nuorten rinnalla tulee olla nyt ja vuosia eteenpäin.

<https://www.lskl.fi/kannanotot/nuorten-hyvinvointi-vaatii-hallitukselta-kiireisia-toimenpiteita/>

5. Lastensuojelun kuormittumista ehkäistävä ennalta

Menneenä vuonna on käyty paljon julkista keskustelua lastensuojelusta. THL:n ja Lastensuojelun Keskusliiton tuoreen kuntiin suunnatun kyselyn perusteella lastensuojelun palvelutarve on selvästi kasvanut ja palvelutarpeen kasvun arvioidaan jatkuvan pitkään ja voimakkaasti.

Pelastakaa Lapset on käynnistänyt lastensuojelua koskevan vetoomuksen, jossa vaadimme kohtuullista asiakasmäärän mitoitus. Vaadimme myös, että ehkäisevään lastensuojeluun panostetaan, jotta järeimmiltä toimenpiteiltä, kuten huostaanotoilta vältytään. On selvää, että varhainen tuki tulee myös yhteiskunnalle halvemmaksi.

<https://www.pelastakaalapset.fi/ajankohtaista/kampanjat/lastensuojelusta-ei-saa-saastaa/>